

Jabłoń, dnia 4 września 2025r.

Rola i znaczenie mediatora w systemie prawnym

Mediator jest osobą trzecią, bezstronną i neutralną wobec stron sporu, której zadaniem jest ułatwienie komunikacji między nimi oraz pomoc w wypracowaniu ugody. W polskim porządku prawnym instytucja mediacji znajduje umocowanie m.in. w Kodeksie postępowania cywilnego (art. 183¹–183¹⁵), Kodeksie postępowania karnego, a także w ustawach szczególnych, takich jak Kodeks rodzinny i opiekuńczy czy Prawo pracy. Mediator nie rozstrzyga sporu, lecz wspiera strony w dojściu do porozumienia. Zawarta ugoda, po zatwierdzeniu przez sąd, ma moc prawną równą wyrokowi sądowemu.

Działalność mediatora opiera się na kilku kluczowych zasadach, wynikających zarówno z przepisów prawa, jak i ze standardów etycznych:

- Dobrowolność – udział stron w mediacji nie jest obowiązkowy, a wypracowane porozumienie może być zawarte jedynie za ich zgodą.
- Bezstronność – mediator nie może faworyzować żadnej ze stron.
- Neutralność – nie narzuca własnych rozwiązań, a jedynie wspiera proces komunikacji.
- Poufność – zgodnie z art. 183⁴ § 3 k.p.c. mediator ma obowiązek zachowania w tajemnicy faktów, o których dowiedział się w toku mediacji, chyba że strony zwolnią go z tego obowiązku.

Aby pełnić funkcję mediatora, niezbędne jest posiadanie odpowiednich kwalifikacji. W sprawach cywilnych i gospodarczych mediator może być wyznaczony zarówno przez strony, jak i przez sąd. W przypadku mediatorów wpisanych na listy prowadzone przez sądy okręgowe wymagane jest spełnienie określonych warunków, takich jak:

- pełna zdolność do czynności prawnych,
- korzystanie z pełni praw publicznych,
- niekaralność za przestępstwo umyślne,
- posiadanie wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji.

Dodatkowo mediatorzy często posiadają przygotowanie psychologiczne, pedagogiczne lub prawnicze, co umożliwia im efektywne prowadzenie postępowania.

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Mediacja jest instrumentem, który pozwala odciążyć sądy i skrócić czas rozstrzygania sporów. W wielu sprawach stanowi również narzędzie lepiej odpowiadające interesom stron niż proces sądowy – ugoda mediacyjna może uwzględniać indywidualne potrzeby, których nie byłoby możliwe dochodzić w wyroku.

Ustawodawca, dostrzegając korzyści z mediacji, wprowadził liczne regulacje promujące jej stosowanie, np. możliwość skierowania sprawy do mediacji na każdym etapie postępowania sądowego czy też zaliczenie kosztów mediacji do kosztów procesu.

Podsumowując, mediator pełni istotną rolę w polskim systemie prawnym jako gwarant rzetelnego i sprawiedliwego przebiegu mediacji. Jego działalność sprzyja realizacji zasady polubownego rozwiązywania sporów, ogranicza koszty i czas trwania postępowań oraz pozwala na osiągnięcie porozumienia satysfakcjonującego obie strony.

Opracowała radca prawny

Magdalena Szychta